

Dosarul nr. 2ra-802/2021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. D. Chistol)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, I. Dutca, O. Cojocaru)

DECIZIE

23 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Nicolae Tataru,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Caimacan
împotriva lui Nicolae Tataru cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de Nicolae Tataru, reprezentat de avocații Alexandru
Bondarciuc și Valentin Caisîn și a fost menținută hotărârea din 24 decembrie 2019 a
Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a ț ă:

La 19 septembrie 2016 Vitalie Caimacan a depus cerere de chemare în
judecată împotriva lui Nicolae Tataru cu privire la încasarea datoriei și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul Vitalie Caimacan a indicat că la 26
octombrie 2013 a încheiat cu Nicolae Tataru un contract de împrumut pentru suma
de 8 600 de euro, în acest sens fiind întocmită o recipisă în care nu a fost indicată
expres data restituirii împrumutului.

A afirmat că la 11 septembrie 2015 a remis în adresa lui Nicolae Tataru o
somație prin care a solicitat restituirea datoriei până la data de 10 octombrie 2015.

Potrivit avizului de recepție, pârâtul a recepționat somația respectivă la data de
12 septembrie 2015, însă cererea a fost lăsată fără răspuns.

A solicitat Vitalie Caimacan încasarea de la Nicolae Tataru în beneficiul său a
datoriei în sumă de 8600 de euro, echivalentul acesteia în valută națională, precum
și suma de 1500 de lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea acțiunii.

Prin încheierea din 15 martie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost
scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Caimacan în
temeiul art. 267 lit. g) CPC.

Prin încheierea din 19 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admisă cererea depusă de Vitalie Caimacan, reprezentat de avocatul Veaceslav Roșca și a fost anulată încheierea din 15 martie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru privind scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de Vitalie Caimacan cu punerea pe rol a cererii.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Buiucani a fost admisă acțiunea depusă de Vitalie Caimacan și a fost încasată de la Nicolae Tataru în beneficiul lui Vitalie Caimacan datoria în mărime de 8 600 de euro, în valută națională conform cursului valutar a Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii, taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 1 504 lei și în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3 439,69 de lei.

La 09 ianuarie 2020 și 20 ianuarie 2020, Nicolae Tataru, reprezentat de avocații Valentin Caisin și Alexandr Bodnariuc au depus cereri de apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 24 decembrie 2019, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingerea acțiunii.

Prin decizia din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Nicolae Tataru, reprezentat de avocații Alexandr Bodnariuc și Valentin Caisin și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției sale instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 774, 776, 858 alin. (2) Codul civil și a stabilit că actele cauzei atestă cu certitudine existența unui raport obligațional între Vitalie Caimacan și Nicolae Tataru apărut în baza recipisei semnate la 26 octombrie 2013.

A notat instanța de apel că deși în textul recipisei nu este menționat expres că apelantul a luat cu împrumut suma de 8 600 de euro, totuși recepționarea sumei bănești nu poate fi negată, iar în condițiile când a primit această sumă, apelantului îi revine și obligația de a o restitui, or nu rezultă că suma de 8 600 de euro ar fi fost oferită cu titlu gratuit sau cu alte scopuri, după cum se pretinde.

Astfel, instanța de apel a conchis că soluția primei instanțe de admitere a acțiunii cu încasarea de la Nicolae Tataru în beneficiul lui Vitalie Caimacan a datoriei în mărime de 8 600 de euro este întemeiată și legală.

La 12 ianuarie 2021 Nicolae Tataru a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, la soluționarea acestui litigiu instanțele de judecată au aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată, și anume urmau să aplice prevederile Codului civil în redacția Legii până la 01 martie 2019, pe când instanțele de judecată au aplicat prevederile Codului civil în vigoare din 01 martie 2019.

A susținut că nu sunt reflectate în procesul -verbal al ședinței de judecată explicațiile pârâtului, a demersurilor acestuia, înaintate în cadrul dezbaterilor judiciare cât și a explicațiilor celorlalți participanți la proces fapt ce urmează a fi egalată cu lipsa procesului-verbal al ședinței de judecată, iar lipsa acestui act procedural în dosar constituie o încălcare esențială a normelor de drept procedural, care de asemenea duce la desființarea hotărârilor judecătorești.

A indicat că instanța de apel, contrar prevederilor art. 373 alin. (5) CPC nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și anume instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentului de casare a hotărârii primei instanțe pe motiv că cererea de chemare în judecată a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție.

A mai indicat că instanțele de judecată prin soluțiile emise i-au încălcat dreptul recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Dreptului și Libertăților Fundamentale ale Omului, deoarece nu s-au examinat argumentele pârâtului expuse în referință și în cadrul dezbaterilor judiciare.

La 10 martie 2021 Nicolae Tataru a depus recurs suplimentar, prin care a invocat că avocatul Veaceslav Roșca, la data depunerii acțiunii în instanța de judecată din numele lui Vitalie Caimacan avea calitatea de inculpat (condamnat) și nu a fost în drept să depună și să semneze cereri în instanța de judecată.

Prin notificarea din 12 aprilie 2021, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 20 mai 2021 intimatul Vitalie Caimacan, reprezentat de avocatul Veaceslav Roșca, a depus referință, prin care a solicitat ca recursul declarat de Nicolae Tataru să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2020 a fost notificată recurentului Nicolae Tataru la 13 noiembrie 2020, fapt confirmat prin recipisa semnată de ultimul (f.d. 199, vol. I).

Astfel, recursul declarat la 12 ianuarie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 09 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (5) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că Vitalie Caimacan a depus acțiune în judecată împotriva lui Nicolae Tataru cu privire la încasarea datoriei în mărime de 8600 de euro și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, judecând cauza în fond a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și a admis-o cu încasarea de la Nicolae Tataru în beneficiul lui Vitalie Caimacan a datoriei în mărime de 8600 de euro, în valută națională conform cursului valutar a Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii.

În susținerea soluției sale, prima instanță a aplicat prevederile art. 774, 776, 858 alin. (2) din Codul civil, în redacția Legii după 01 martie 2019, și a stabilit că la 26 octombrie 2013 Nicolae Tataru a luat cu împrumut de la Vitalie Caimacan suma de 8600 de euro, în acest sens a fost întocmită o recipisă (f.d. 11, vol. I).

A mai stabilit prima instanță că la 11 septembrie 2015 Vitalie Caimacan a expediat în adresa lui Nicolae Tataru o somație prin care a solicitat restituirea datoriei până la data de 10 octombrie 2015 (f.d. 12). La 12 septembrie 2015 Nicolae Tataru a recepționat somația respectivă, însă în termenul propus nu a restituit datoria.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 20 octombrie 2020 a respins apelul declarat de Nicolae Tataru, reprezentat de avocații Alexandru Bodnariuc și Valentin Caisîn și a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 24 decembrie 2019.

La 12 ianuarie 2021 și suplimentar la 10 martie 2021 Nicolae Tataru a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2020, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs a indicat că hotărârile emise sunt ilegale, neîntemeiate și pasibile de a fi casate. La data împrumutului nu s-a indicat termenul de executare a obligației de restituire a sumei împrumutate și că termenul de prescripție începe a curge de la data înaintării pretenției către debitor. În cadrul examinării cauzei în apel a invocat omiterea termenului de prescripție, iar instanța de apel nu s-a pronunțat. Totodată a invocat că notificarea expediată în adresa sa nu se referă la litigiu dat. La fel, a susținut că atât prima instanță, cât și instanța de apel au aplicat legea care nu era în vigoare la data acordării împrumutului și semnării recipisei.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanțele de judecată au încălcat normele de drept procedural și material, nu au determinat corect caracterul raportului juridic între părți, precum și legea aplicabilă la soluționarea cauzei.

Conform art. 512 alin. (1) Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Conform art. 514 Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (2) Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Vitalie Caimacan a invocat în cererea de chemare în judecată că la 26 octombrie 2013 a încheiat cu Nicolae Tataru un contract de împrumut pentru suma de 8600 de euro, în acest sens fiind semnată o recipisă, în care nu a fost indicată expres data restituirii împrumutului.

Conform art. 267 alin. (1) Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din actele cauzei rezultă că, Nicolae Tataru, atât în cererea de apel, cât și în ședința instanței de apel a invocat tardivitatea acțiunii și nerespectarea procedurii de soluționare prealabilă a litigiului, însă instanța de apel nu s-a pronunțat în nici un fel asupra acestui argument.

Or, conform art. 272 alin. (3) din Codul civil, în redacția până la 01 martie 2019, în raporturile juridice în care nu este stipulat termenul executării obligației sau în care executarea poate fi cerută oricând, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când debitorul trebuie să execute obligația.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Contrar prevederilor legale citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a stabilit natura raporturilor juridice dintre părți și nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor invocate în apel și anume dacă acțiunea este depusă cu omiterea termenului de prescripție și dacă a fost respectată procedura de soluționare

prealabilă a cauzei, or recurentul a invocat că notificarea expediată în adresa sa și anexată la actele cauzei nu se atribuie litigiului dat.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) lit. b) și alin. (4) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată. Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Astfel, instanța de recurs constată că, din motivarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe rezultă că instanțele ierarhic inferioare la judecarea litigiului dat au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și anume prevederile Codului civil în vigoare de la 01 martie 2019, or, contractul de împrumut a fost semnat la 26 octombrie 2013.

Din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță și instanța de apel au încălcat normele de drept material, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Nicolae Tataru, de a casa decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Nicolae Tataru.

Se casează decizia din 20 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Caimacan împotriva lui Nicolae Tataru cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru